

A. Børn, der vokser op i familier med vold

- kortlægning og vidensindsamling med henblik på styrket indsats på tværs

Motivation for undersøgelsen

Undersøgelser dokumenterer, at mellem hvert 5. og hvert 6. barn i Danmark overværes eller udsættes for vold i familien. Omkring 1/3 af disse fortæller, at volden har stået på i længere tid. Undersøgelser peger desuden på et mørketal, idet vold mod børn kan være svært at opspore. Det skyldes både utilstrækkelig viden om tegn på vold, berøringsangst, og at børnene ofte skjuler problemet. Forskning viser, at det kan have store konsekvenser for børn at overvære eller selv at blive udsat for vold. At forebygge og afhjælpe disse problemer kan bl.a. styrke børnenes skolepræstationer og forebygge kriminalitet og dermed bidrage til at nå pejlemærkerne.

Bl.a. med overgrebspakken har Socialforvaltningen styrket indsatsen i de mest alvorlige sager om vold i familier. Men der er fortsat et potentiale i at styrke indsatsen. Det gælder både ift. en styrket opsporing, og det gælder en mere målrettet indsats for at styrke forældrekompeterencer og støtte et mere positivt samspil i familier med vold. En vidensindsamling kan dermed bidrage til en yderligere styrkelse af praksis, så børn og familier hjælpes mere og bedre.

Undersøgelsesspørgsmål:

- Hvad ved vi om omfanget og karakteren af vold i familier i København, bl.a. via andres undersøgelser og registerdata fra politi og sundhedsvæsenet
- Hvilken viden kan forskning, undersøgelser og egne erfaringer give om identifikation, forebyggelse og indsats overfor børn, der vokser op i familier med vold.

Hvordan:

- Læsning af nyere undersøgelser og aktuel forskning på området
- Undersøge nuværende praksis i SOF ift. opsporing og indsats
- Afdække indsatser, metoder og tilgange, der viser lovende resultater med at:
 - Opspore familier med børn, der udsættes for vold, fx i form af en mere systematisk og vidensbaseret screeningspraksis
 - Afhjælpe negative følger af, at børn har været udsat for eller overværet vold i familien, fx gennem specialiserede behandlingsforløb
 - Forebygge og stoppe vold i familier, fx gennem specialiserede forældrekurser, familiebehandling, rådgivning og støtte til familier med et dårligt samspil.

Hvilken viden, vil vi opnå

- ✓ Viden om opsporing af børn, der vokser op i familier med vold
- ✓ Viden om virksomme metoder og indsatser, der kan forebygge og afhjælpe problemer for børn, der er vokset op i familier med vold.

Den indsamlede viden formidles til praksis, integreres i faglige udviklingsaktiviteter på området og kan desuden danne grundlag for tiltag til et mere vidensbaseret og effektivt arbejde med familier, hvor der er vold.

B. Inddragelse af pårørende og netværk

- mere indgående viden om anvendte metoder; hvad fremmer særligt de gode resultater

Motivation for undersøgelsen

Socialforvaltningens arbejde har som udgangspunkt et individfokus, og indsatserne har i vid udstrækning fokus på at hjælpe den enkelte borger. Samtidig ses borgeren også i et mere holistisk og systemisk perspektiv, hvor vi interesserer os for den enkelte *i relation* til både vedkommendes fysiske omgivelser og relationelle netværk. Her er samarbejde og dialog mellem borgeren og dennes netværk altså et afgørende element i den sociale indsats.

Området er forholdsvist forskningstyndt i dansk sammenhæng. Men ny udenlandsk forskning og empiriske studier (også fra København) underbygger, at inddragelse af pårørende og netværk bidrager positivt dels til kvaliteten af indsatsen, dels til kontinuiteten og stabiliteten i de løsninger og aftaler, som Socialforvaltningen sætter i værk til gavn for borgeren. Der er altså indikationer på, at det virker positivt, men hvilke faktorer, der hæmmer og fremmer den positive virkning, er mindre kendt.

I Socialforvaltningens konkrete indsatser, har samarbejdet med pårørende og netværk ret forskellig karakter. På børneområdet har Socialforvaltningen indført en række nye indsatser, hvor der sker en meget struktureret inddragelse af netværk. Det sker fx i de såkaldte *sikkerhedsplaner*, på netværksmøder, og det er et grundlæggende princip i den omlægning af ungeområdet, der er kendt som *Tæt på Familien*. På voksenområdet er et nyere eksempel på inddragelse af familie og netværk den recovery-understøttende og netværksinddragende metode *Åben Dialog*, der bl.a. anvendes i socialpsykiatrisk Center Nørrebro. Disse og eventuelt andre metoder kan undersøges nærmere mhp. dels at identificere de virksomme elementer, der evt. kan anvendes i andre sammenhænge, dels identificere og håndtere nogle af de dilemmaer, der kan være knyttet til inddragelse af pårørende og netværk.

Undersøgelsesspørgsmål

Hvad skal der til for, at pårørende og netværk kan spille en mere aktiv og positiv rolle i løsningen af socialt udsatte borgers problemer?

Hvordan

- Læsning af nyere undersøgelser og aktuel forskning på området
- Vidensindsamling på området med fokus på praksiserfaringer
- Case undersøgelser af konkrete metoder til pårørende- og netværksinddragelse

Hvilken viden, vil vi opnå

- ✓ Viden om metoder til inddragelse af pårørende og netværk i det sociale arbejde
- ✓ Opsamling af viden om SOFs erfaringer med målrettet pårørende- og netværksinddragelse
- ✓ Viden om virksomme elementer og dilemmaer i inddragelse af pårørende og netværk.

Den indsamlede viden formidles til praksis, integreres i faglige udviklingsaktiviteter og kan desuden danne grundlag for mere systematisk og effektiv inddragelse af pårørende og netværk.

C. Undersøgelse af unge, der har været i Ungesamråd

- *viden om unge, der har begået alvorlig kriminalitet med særligt fokus på deres 'forhistorie'*

Motivation for undersøgelsen

Mere solid viden om kriminelle unges forhistorier kan styrke det faglige fundament for indsatsen overfor kriminalitetstruede børn og unge og dermed bidrage til pejlemærket om, at færre københavnske unge begår kriminalitet og øge den sociale mobilitet i København.

Ungesamrådet er et samarbejde mellem de sociale myndigheder, anklagemyndighed og Kriminalforsorgen, der skal styrke koordinationen overfor unge, der har begået alvorlig kriminalitet. Ungesamrådet er forankret i Døgnvagten i Socialforvaltningen. Erfaringerne fra Ungesamrådet blev forelagt Socialudvalget på møde d. 28.10. 2015.

Ca. 150 unge har indtil videre været i Ungesamråd. Datagrundlaget for Ungesamrådet, herunder fra Politi og Kriminalforsorg, udgør i kombination med øvrige datakilder et omfattende materiale om disse unge og deres familier, der kan give ny viden om de unges baggrund, livsforløb og sagshistorik. Døgnvagten er aktuelt i gang med at analysere datamaterialet med fokus på at optimere Ungesamrådet. Analysen kan udvides med yderligere data, og suppleres med interviews med unge og professionelle. Yderligere kan gruppen af unge sammenlignes med en gruppe af unge, der har lignende livsvilkår og historier, men som ikke er involveret i alvorlig kriminalitet, for dermed at få mere viden om relevante risiko- og beskyttelsesfaktorer, der kan guide forvaltningens indsats.

KORA og SFI er interesserede i at forske i datamaterialet, og der dialog med fonde om evt. at medfinansiere. Uanset om det lykkes at tilknytte egentlig forskning, kan en supplerende vidensindsamling styrke vidensgrundlaget for det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Undersøgelsesspørgsmål

- Hvilke livsvilkår og omstændigheder i de unges liv og kontakt med kommunen er hhv. risiko- og beskyttelsesfaktorer for, at udsatte børn og unge involveres i kriminalitet
- Hvilke handlemuligheder giver det forvaltningen for at styrke det forebyggende arbejde.

Hvordan

Undersøgelsen baseres på:

- Læsning af nyere undersøgelser og aktuel forskning på området
- Døgnvagtens datamateriale og analyser
- Supplerende relevante registerdata – herunder om en gruppe af unge, med lignende livsvilkår, der ikke er involveret i alvorlig kriminalitet
- Interviews med unge og professionelle.

Hvilken viden, vil vi opnå

- ✓ Københavnerspecifik viden om de unge – og forvaltningens indsats for dem.
- ✓ Viden om risiko- og beskyttelsesfaktorer ift. den mest alvorlige kriminalitet blandt unge
- ✓ Viden om virksomme metoder og tilgange i forebyggelsesarbejdet

Den indsamlede viden formidles til praksis, integreres i faglige udviklingsaktiviteter og kan desuden danne grundlag for konkrete anbefalinger til et mere vidensbaseret og effektivt arbejde med at forebygge unges kriminalitet.

D. Borgere med misbrug på handicapområdet

- bedre anvendelse af egne erfaringer og udveksling af metodeviden på tværs af SOF

Motivation for undersøgelsen

Behandlingstilbud på både psykiatriområdet og handicapområdet har borgere, der har et misbrug af rusmidler. Misbruget står ofte i vejen for en positiv udvikling, fremmer uhensigtsmæssige relationer til fx pushere, og for botilbuddene kan disse borgere være en særlig udfordring at rumme, da et misbrug kan medføre mistro og et højt konfliktniveau.

Problematikken adresseres primært på psykiatriområdet, og der er igangsat konkrete aktiviteter herunder på tværs af kommune og region.

Derimod er der relativt mindre opmærksomhed på problematikken ift. borgere med handicap, og der er behov for mere viden om mulighederne for at arbejde systematisk med afdækning og afhjælpning af misbrugsproblematikker.

På den baggrund er der behov for en bredere opsamling af viden og erfaringer, herunder evt. på tværs af handicap- og psykiatriområdet. Det handler både om, hvordan billedet af rusmiddelforbruget er, og hvordan det kan håndteres.

Undersøgelsen vil have særligt fokus på potentialet i at udarbejde og integrere håndteringen af rusmidler bedre i den faglige praksis, herunder ved systematisk at udarbejde, integrere og løbende arbejde med en egentlig misbrugspolitik.

Undersøgelsesspørgsmål

- Hvordan er billedet, og hvordan tegner udviklingen sig, for handicappede beboere med misbrug?
- Hvilke gode erfaringer har vi i SOF og andre steder med at håndtere problemet?
- Hvilke metoder og tilgange har vist lovende resultater?

Hvordan

- Læsning af nyere undersøgelser og forskning på området
- Undersøgelse af SOFs erfaringer med og praksis på området, herunder med fokus på brugen af misbrugspolitikker
- Interview med ledere og medarbejdere i udvalgte tilbud.

Hvilken viden, vil vi opnå

- ✓ Viden om omfang og karakter af problematikken
- ✓ Viden om mulige metoder og tilgange, der kan anvendes på handicapområdet
- ✓ Styrket viden om udfordringer, dilemmaer og virkninger af misbrugspolitikker i håndteringen af borgere med misbrug i Socialforvaltningens behandlingstilbud.

Den indsamlede viden formidles til praksis, integreres i faglige udviklingsaktiviteter og kan desuden danne grundlag for konkrete anbefalinger til, hvordan SOF kan arbejde mere vidensbaseret og effektivt med at håndtere borgere med handicap, der også har et misbrug.